

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Dosledni bodite.

Iz Gradca 1. aprila [Izv. dop.]

Logika je lepa stvar, in se je od naših nemških učiteljev toplo priporočevala. Zatorej Nemce mérimo mi Slovani z vatlom, ki so ga nam sami v svojej knjigi nosili. Učimo jih logike v politiki. Na pr. našo graško „Tagespost“, ona je tega nauka močno potrebna. Ona ne ve še za stari rek švabski: was dem einen recht, ist dem andern billig, enake pravice za vse.

V svojem denšnjem listu prinaša prav pameten članek pod naslovom „Magyaren und Sachsen“ v katerem se hvalevredno poteguje za svoje rojake Sase na Ogerskem, češ, da jim Magjari krivico delajo, ko jih hoté pomagjari, oni isti Magjari, ki so se znali (po „T.“) tako mojstersko braniti pred germanizacijo, in ki so znali tako izvrstne dokaze zoper ponemčevanje svojega naroda navajati. „T.“ protestira zoper to, da bi se nemški Sasi na Ogerskem morali učiti državnega magjarskega jezika. Rečeni list citira potlej Sasa Schreiberja, kateri je v klubu ogerske liberalne stranke vstal in govoril tako-le zoper potujčenje svojega naroda: „Jaz nijsem le iz narodnega, temuč uzroka ljudskega izobraženja zoper učenje magjarskega jezika v saskih šolah. Ta zakon (o uku magjarsčine) je nepotreben ali pa škodljiv. Nepotreben, ker je uže dovolj preskrbljeno, da se more naučiti državnega jezika tisti, kateremu je potreben; škodljiv pa, ker se fantič v šoli, naj si bode on slovaške ali rumunske, srbske ali saske narodaosti, ne bode mogel naučiti za življenje koristnih in potrebnih predmetov ljudske šole, samó temu državnemu je-

ziku za ljubo, in na zadnje ne bode znal niti onega sebi nepotrebne državnega jezika, niti ne predmetov ljudske šole.

Ako „Tagespost“ imenuje te besede pametne in domoljubne (vernünftige und von patriotismus zeugende worte) pritrjujemo jej, da resnico govori. Ali to moramo mi Slovenci pristaviti, da njegove besede o magjarsčini veljajo tudi popolnem pri nas gledé nemščine mej Slovenci. Prav tiste argumente, kakor Sasi rabimo tudi mi Slovenci za svojo borbo zoper ponemčenje naših otrok v šoli. Zakaj se „T.“ konsekvntno tudi ne potegne z isto logiko za nas kakor za svoje brate Sase? Ja, bauer . . . ?

Iz državnega zbora.

V seji 1. aprila je češki poslanec iz Moravskega Wurm govoril in dejal: Učiteljem je ustavoverna stranka samo za to boljšo plačo dala, da bi imela agitatorjev več za se. S tem, da se je šola v politiko zavlekla, in so se iz učiteljev naredili oficijalni agitatorji ene stranke, razsejano je tako seme, kakor ga bode še le prihodnji rod prav obžalovati mogel. Tudi uradniki so se izkazali kot mogočni agitatorji. Na Moravskem so uradniki politično agitacijo jako razširno uganjali. — Ustavoverna stranka je vseh zadnjih šest let, kar zboruje ta državni zbor, Slované zatirala in zanemarljala. Slované so jej bili le predmet političnega sovraštva. V Šleziji na pr. se je uvel nemški jezik mej Slovani, in tako prusijanski duh razširil. Ravno tako drugod tudi pri Slovencih. — Kmetski stan je čedalje na slabem in razpada v beraštvo. Šolske postave, katere je dozdej vladajoča stranka izvela, pokazujejo se vsak dan bolj napačne. Če celo

šestletno legislaturo pregledamo, ne vidimo nikjer nič stvariteljne misli, temuč povsod grehe zoper avstrijske prave potrebe in interese, vse to kot nasledek državne modrosti one stranke, ki je uže več let na krmilu. Avstrija je, in bi morala biti Evropa v malej obliki, v katerej bi morali vsi narodje enake pravice imeti, ne pa da jeden črez drugega gospodovati hoče.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. aprila.

V **državnem zboru** je včeraj govoril v budgetnej debati finančni minister. On je odbijal napade na vladu, kazal, kako so izdaje za produktivne namene od leta 1868 večno večje in je statistično dokazoval, kako se je davkovski znesek vedno povzdignil. On je dejal, da izredni dogodki so mogli red v državnem gospodarstvu pač obtežiti, ali niso ga mogli vreči. Vlada se trudi ščediti in hraniti kjer se da, v upravi in vojski in upa, da bode z reformo davkov, ščedljivostjo in nehanjem zadolževanja zopet popolnem finance v red spravila. — Pri tej priliki se spominjamo, da je isti naš finančni minister uže davno prokoval, da „bode uže bolje“.

Nemški **ustavoverci** na nemškem Češkem so se uže začeli za volitve v državni zbor pripravljati. Dne 9. aprila imajo za to shod in so uže vabila razposlali. — „N. fr. Pr.“ 2. aprila poroča, da vlada misli deželne zборе še le septembra sklicati, tako da bodo volitve za državni zbor prej, namreč uže junija meseca, torej pred dumi!

Ob petindvajsetletnici poroke cesarjeve se namerava jako mnogo zaprtih pomilostiti. Mej temi, katere bode ogersko ministerstvo predložilo za pomilostčenje, je tudi **Miletić**, živi dokaz magjarskega narodo-sovrastva in političnega krivosodja magjarskega. On sedi v ječi uže dve leti in devet mesecev, in 24. t. m. bi bil prebil ravno še le petino svoje obsodbe.

Listek.

Jezikoslovne reči.

Iz Slovenije. — M.

U bomo pisali namestu v.

(Dalje.)

G. v. vpraša: „Kaj smo? in česa hočemo?“ Prašanje za mašilo, popolnem nepotrebno. Tako smo imeli prašati leta 1848, ko so bili vseh duhovi nekako uzburjeni, od prvega déha slobode nekako omotljeni. Od one dobe vrto glavne preteklo je že nekaj časa, preteklo je leto 1858, leto 1868, 1878, tedaj trikrat deset let, in v tem času smo se morali uže toliko strezovati in toliko zmodrovati, da zdaj vemo in sicer dobro vemo, kaj smo in kaj hočemo. Ko se nam je dal dušek slobode, bili smo omamljeni, in v enem letu smo hoteli toliko popraviti, kolikor so nam tujci v stoletjih pokvarili. Takrat smo mislili na menjavanje je-

zika in ker smo tekom časa razpoznali, da to ne gre, da takove misli so nezreli proizvodi poedincev, da nemajo razumnega in torej trdnega podstava v narodu, jeli smo mešati slovenščino in hrvaščino, in tako smo dobili nekakšno ilirščino, ki je bila vse, samo narodni jezik ne. Delali smo — ne korakov, ampak skoke „mit meilenstiefeln“ ne pomislivši, da „natura non patitur saltus“; delali smo se zavahanimi rokavi „na vse kriplje“, da je v-e z nas (ne iz nas) teklo. Kmet je prijemal za pero in pri tem kmetijo zanovičaril, duhovnik je pisal o guoju, črevljar je pesmaril in kak drug je jezikoslovaril. Vsi stanovi so se bili udeleževali pri narodnem delu, ta bolj spretno, oni bolj okorno. Ni čuda, da je tu pa tam kaka misel kot bela vrana v „jasnem pasu primigljala“. Vremena so se zjasnila, da vemo, kaj smo in kaj hočemo. Slovenci smo in Slovenci hočemo ostati; s tem je vse povedano. Kader več Slovenci ne bomo,

tudi nikdar Slovani ne bomo. Postali smo hladnokrvni, trezno premišljajoči, imamo nekaj skušenj, žalibog mnogo bridkih skušenj. Zdaj nobeden več ne misli na menjavanje jezika, in kdor bi kaj takega mislil, bil bi pre pameten, ker tako govorjenje presega že razumnost? Nikomer ne pride na um ono mešanje v mladostni dobi našega narodnega razvoja, ko smo hrvatske besede na slovenščino, — takrat je bila še kranjščina — usipali, kakor se usipajo tropine na žgance. Za ono dobo, za oni trenotek, ko smo prosto zadihali, je bilo to odpustljivo, dandenes bi bila taka poskušnja pogubonosna. Zakaj, ko bi mi cele kose iz srbohrvaščine v slovenščino jemali, da bi jih narod ne mogel prebavljati, da bi torej narod pisnega jezika ne razumel, zapečatili bi bili svoj pogin; mi bi ne prišli do jezika, ki ga hočemo, in zraven bi izgubili še celo svoj lastni narodni jezik, kajti pritisk in nasilje germanstva in lahonstva prihaja strašansko.

Ker se je **ogerskega** zbora predsednik stari Koloman Ghyczy odpovedal predsedništvu, sklenila je večina, da bode bivšega ministra Szlavý-ja za predsednika izvolila. Ta je klubu izjavil, da prevzame.

Vnanje države.

Najvažnejše vprašanje teh dni je „mešana okupacija“ **Rumelije**. Ali poročila o tem vprašanju se ne skladajo. Eni govoré, da se Turcija ne bode udeležila, drugi da se bode. O Italiji se ne ve, ali se hoče udeležiti z vojnim oddelkom ali le z besedo in privoljo kakor Francoska in Nemška. Ravno tako se za gotovo ne ve, kaj poreče in stori Anglija in kaj Avstrija snuje. Gotovo je le, da ruska diplomacija vso drugo v žakelj devlje in prav je.

Bolgarska skupščina hoče, kakor se zdaj javlja, 12. aprila voliti kneza, ki bode na ustavo prisegel v Trnovem, a potlej s celo narodno skupščino šel v Sredec (ali Sofijo).

Glede **afganske** vojske poroča londonski telegram: Ruski general Kaufman je dobil pismo od vodnika zadnje afganske deputacije, v katerem se zagotavlja, da je v Afganistanu popolen mir v vseh ohih krajih, kjer sega Jakub-kanovo gospodarstvo. Jakub-kan je sklenil in ima pogum, bojevati se dalje dokler bode le mogoče.

Nemški uradni „Reichsanzeiger“ od 1. t. m. poroča, da ker je **kuga** na Ruskem popolnem nehala, in je nikjer več nij, odpravljajo se naredbe od 20. febr. zoper uvoz kuge po morji gledé pasažirjev.

Italijanski generali so v Rimu zbrani. Laški listi pravijo, da se posvetujejo o reorganizaciji italijanske vojske. Drugi glasi pa sodijo, da je morda skriven njih shod še važnejšega pomena.

Španjski državniki poročajo s telegramom v novine, da so sklenili svojemu kralju svetovati, naj se po preteku leta žalosti za ranjco kraljico zopet oženi.

Dopisi.

Iz tržaške okolice 1. aprila [Izv. dop.] Pretečeno nedeljo je bila naša zmaga na Proseku slavna. Narodni poslanec g. Iv. Nabergoj prodril je s 175 glasi proti 158, katere je dobil njega lahonski nasprotnih R. Mauroner, sicer „mirna“ osoba, kot pravijo, samo uže v želodcu se mu meša, ko slovenski jezik le govoriti čuje. Agitacija bila je silovita, nepopisljiva. „Irendentovci“ porabili so vsa sredstva in zvižaje, vse duševne, materialne in fizične moči, da bi iz svojega središča, vedno se za sv. pravo borečega odličnjaka na narodnem polju izpodrinili. In zakaj bi ga tudi izpodrinili ne hoteli, saj le on jih do živega podreza in preglavice dela več nego

vsi drugi. V ta namen razposlali so po celem okraju posebno pa v Križ, kjer imajo za to uže od nekdanj plodovita tla, najhujše jezične kapacitete, kruhoberce, znane in in neznane kot agitatorje, da so telesno in duševno borbim ljudem um in pamet blodili ter si jih z denarjem in par kozarcev vina prisvajali. Znali so ti gradove svitle v oblakih obljubovati, da so židani volilci pri rujnem vincu kar zijali; ob enem znali so tudi psovati in ščuvati na poštene narodnjake in domovino. Da bi te zmedene buče večji uspeh imele, najeli so v Trstu za dan volitve 4 omnibuse, da bi 3 četert ure oddajene Križane k volitvi v Prosek prevažali, kajti na to zidali so lahoni vse upanje. Dospel je dan, sodni dan volitve. Koj po deveti uri jelo je nenavadno gromeče ropotanje onih omnibusov po Proseku, napolnen vsak s 14 — do 18 Križkih junakov, in to ponavljalo se je do konca volitve, dokler niso vse iz Križa pomeli. Ako so se izstopivši iz voza zbranemu občinstvu predstavili, dobili so v pozdrav zaničevalno zasmehovanje. Na njih čudnih obrazih bral je vsak pošten človek iskarjotovo izdajstvo. Oni so s tem svojim smelim, ostudnim obnašanjem javno demonstrovali proti lastnemu slovenskemu narodu, proti domovini, da so izrod tržaške okolice slovenske, kateri jej nečast in sramoto dela. Celo pevski zbor Križki se zastavo (italjansko?) so seboj privlekli, da bi jo, če Nabergoj propade, razvili, ter tako z vihrajočo zastavo v iredentovskem melodičnem petju združenim z grometnim ropotanjem vozov in tulečim „Evviva“ — klicem vseh izvoljenih Križanov ad zadej — slovesen uhod napravili v Križ, kjer so jih sami „tomazevci“ čakali. Od začetka do konca volitve držali so se ponosito, drznim upanjem na zmago Pa ah! „Nabergoj je zmagal!“ razlegalo se je krog in krog. Bomba je v možjane tresčila Križanom. Potrti do konca, ne vidijo nič, ne slišijo nič. Zginili so kot kafra — domov. Kontovelci in Prosečani rešili so čast okraja, kljub temu, da se je tudi v teh dveh vaseh poprijela nekaterih kuga izdajstva po osnove-teljih „Italie irredente“, kljub temu, da v obeh vaseh je bilo malo več volilcev, nego v Križi, kajti mnogo volilcev je bilo pogrešenih v volilnih listih vsled posebne tendencije lahonske. Zatorej čast in slava vsem narodnim volilcem s Proseka in Kontovela in nekaterim s Križa, ki so stali neomahljivi, kot živa skala v valovitem rovanju drznih Italijanov. Živio narodni poslanec Nabergoj Živela brača.

Iz Trsta 2. aprila. [Izv. dop.] Italijanski list lahonske stranke „Indipendente“ napada in grdi slovensko društvo „Edinost“ ter zabavlja na Slovence. Pa to je le čast za naš narod, če bluva ta list strup in srd okolo sebe zaradi volitev. Dobro Lah zna, da je konec veleizdajškega proti-avstrijskega-italijanskega gospodarstva, katero je v malih letih Trst do oči v dolgove zakopalo.

Slovensko politično društvo „Edinost“ pa je ta pot res pokazalo da ima veljavo, takó da lahko pri prihodnjih volitvah nastopi uže tudi v mestu, kar bode tudi storilo. Le da bi morali moške „inteligencije“ slovenske v Trstu iz svoje rezerve in strahopetnosti ali filistrije bolj na dan in na delo stopiti v vodstvene vrste. Progresova laška zvezda je na pol oga-snila, „Italia irredenta“ je dobila zopet jedno po glavi. Petardovci in zavrtni lahoni so poparjeni in laški židje osupneno gledajo in zijajo v prihodnost.

Slovenci na Adriji pa brojimo ponosnim srcem mlade moči, katere nam počasi, ali od leta do leta naraščajo, ter osamljujemo óne izdajalce, ki sramotno blamaže žanjejo. Po bitki začeli se bomo z nova organizirati, da bolj jedini in bolj krepki stopimo v vsakem času pred narodnega sovraga. Živila „Edinost“ na Adriji! Živela Slovenija!

Iz Zagreba 1. aprila. (Protinemščini.) V današnjem „Obzoru“ čitam dober članek, kateri Zagrebčanom očita, da nemški govoré mej in v javnem in socialnem življenji ter le preveč nemščine trpé mej seboj. Uredništvo pak se skoro opravičuje, zakaj je ta članek vzelo v svoje predale, pišč; „Priobčujemo, da se vidi, kakov utisak čini Zagreb na izvanjskoga Hrvata. Meni se pa zdí, da bi „Obzor“ ne potreboval tega opravičenja, temuč (to rečem iz najboljšega jugoslovanskega rodoljuba, a ne da bi komu hotel svete dati) dobro bi bilo, ko bi se hrvatsko občinstvo večkrat opominjalo, naj se osvobodi narodno pogubne nemščine, katera se v Zagrebu le preveč širi in hrvaščino izpodriva. Jaz kot ne dolgo tukaj bivajoč Slovenec, rojen iz kraja, kjer sta šola in urad od nekdanj nemška, čudil sem se tu sem prišedši še mnogo bolj nego hrvatski „jedan s vana“, kako grozovito je rak socialne germanizacije na Zagrebu in na vseh hrvatskih mestih. Ko bi pri nas bil domači narodni jezik v uradu in šoli le bolj dovoljen nego je, jaz bi trdil, da je Ljubljana bolj slovenska nego Zagreb hrvatsk.

Narodnost naša je v nevarnosti. „Ohraniti si hočemo najprej svojo narodnost; to je naša pravica in naša dolžnost! Narodnost — to je narodni jezik.“ („Zv.“ 1876. 302). A kako si bomo ohranili narodnost — to je narodni jezik, če smelo preziramo naravne zakone razvoja jezikevega, če ne maramo niti za svoj rod niti za bratski narod hrvatski? ako še dalje trpimo to narodno spako v obliki v, ki je narod ne pozna, (mesto da jo popravimo z obliko u ali vsaj vè) ki jo narod govori, a ne samo naš narod, nego i jugoslovanski.

Gospod n dalje praša: čemu trebimo iz našega naroda še tisto malo, kar so nam tujci pustili obščega s slavjansko večino? Trebimo? ta izraz bi zadeval najbolj g. n. Gospodu n bode znano, da mnogi naših pisateljev piše: *sostaviti*, po ruskem načinu. Kako to, da g. n te oblike ne hvale? Kako to, da se je niti sam, na ruskem stališču stoječ, ne posluhuje? Kako to, da on sam

piše: *sestaviti*? Ni-li tukaj opravičena misel, da g. n sam „trebi iz našega naroda še tisto malo, kar so nam tujci pustili obščega s slavjansko večino“, piše: *sestaviti*? Tujci so nam pustili? Kaj so nam tujci pustili? Dobrega nič, a pustili so nam mnoge slov-stvene pokveke, ki skrunijo naš jezik, italijanizme in germanizme. Če je res, da so nam tujci pustili to krivo obliko v, lupino brez jedra, ki smo jo tako veseli, kakor svojih pravic pod §. 19, koliko smo si pa z njo opomogli? Za koliko smo se približali obščeslavjanskemu jeziku? Tako dolgo, skoro štirikrat deset let, pišemo že tega spaka, to moderno znamenje našega zaostatka, našega nazadstva, pa še znali nésmo, da imamo tako „lepo predstvo“! O, kako bogat in krasen je naš jezik po tem nesrečnem „v“, opremljen z vsemi „odličicami“ in finostmi izobraženega jezika! — Če je taka, zakaj pravijo tujci, da je naščina surova, da ni izobražena, da je narod ne ra-

zume? O, grdi tujci, ki ne razvidijo „lepega predstva“, ki zametavajo naš jezik, opremljen s to „odličico“! „Koliko se je že govorilo in pisalo, upilo in prosilo, naj se slovenščini odpró vrata učilnic in uradov! Kako ubogo malo se je pa doseglo! Odgovarjalo se je nam: Radi bi, ali vaš jezik ni še dovolj razvit in in izobražen, skrbite, da ga izobražite.“ („Zvon“ 1876. 302.) Kako je to? Kaj že ni naš jezik dovolj razvit in izobražen, če imamo v, to „lepo predstvo“, to nesrečno „odličico“ in finost izobraženega jezika? Na stran šalo. V teh besedah je mnogo trpke resnice, kajti naš jezik so narodni a nerodni sapožniki natezali na druga kopita, na ruščino, češčino, staroslovenščino itd., samo na domače kopito ne, néso mu hoteli pisave pomeriti po narodnem izgovoru. — Tujci so nam kaj pustili? Tujci, ki bogokletno segajo v božje naredbe, jemajoči nam narodnost? Tujci infernalno se nam posmehujoči, ko čedimo in tre-

Meni se ne zdi prav, če hrvatski rodoljubi kakor ptič noj pred germanizacijo svojo narodno glavo v pesek potaknejo, pa je videti nehté ali pa se tolažijo — in nemškimi judom vsakovrstne socijalne koncesije delajo.

S Primorskega 2. aprila. [Izv. dop.] Nemšk rek pravi, da moremo po tem spoznati človeka, ko zvemo, kateri so mu somišljeniki in prijatelji. O Sokratu znamo, kateri so mu bili neprijatelji, in iz tega vemo, kakšnega duha in značaja so bili mu nasprotniki — in kakšen možak je bil on. Sokrates je bil plemenit človek, slaven modrijan, celo delfiški orakel ga je najmodrejšega Grka imenoval. On je spoznal, da je mnogobožanstvo svojih sodržavljanzov bedarija, in da je en sam Bog, kateri je vse reči ustvaril. Veroval je tudi na nesmrtnost duše in na življenje po — smrti. Dasiravno je svoje sovratnike v vseh znanostih dosta presegel, vendar je bil tako pohleven, da je rekel, da samo to vé, da nič ne vé. V Pützu čitamo tudi: „Sokrates erforschte die praktischen zwecke des lebens und die wahre bestimmung des menschen zu erkennen“. — Njegovi somišljeniki so bili: Ksenofon, Platon, Aristoteles in drugi.

Ali učitelj — Kalan je bil tudi pošten človek; še ne dolgo so ga učitelji, slušatelji kmetijskega tečaja v Gorici s čestjo „dopisnika“ „Slovenskega Naroda“ imenovali, ker je bil najiskrenjši narodnjak. Zdaj je pa izpoznaval, da je „mnogobožanstvo“ — štoval je namreč takrat kot „narodnjak“ vse narode jednakomerno — njegovih sodržavljanzov bedarija, in da je le eden sam Bog, in ta je „nemškutarski bog“, a „Sima“ njegov prerok in „Schulzeitunga pa njihov — koran, po katerem naj se vse ravna, — kranjski nemškutarski „afterpedagogi“ pa pred njim klečeplazijo. Zdaj ne veruje več narodnjakom, in misli, da bo kot „nemškutar“ po prislovcu: „Non cum corpore extinguntur magne animae“ še po smrti živel. Dasiravno je svoje kolege v „narodnjaštvu“ presegel — le g. V., ki je kranjskim nemškutarjem „figo“ pokazal in je prišel na Goriško — nij mogel v tem užugati — vendar je zdaj tako pohleven, da je stopil v „zwergverein“ in začel pisati v glasovito ljubljansko tetko „Schulzeitunga“ in v njej povedal kakor „sraka mladim“ — pardon, kakor Sokrates: „da to vé, da nič ne vé“, t. j., povedal je, da je društvo koristno — naj bode nemško ali slovensko. In glejte, tudi Kalan „erforscht die

praktischen zwecke des lebens und die wahre bestimmung des menschen zu erkennen“, ker meni, da „praktischer zweck des lebens“ in die „bestimmung des menschen“ je postati nemškutar, stopiti v „zwergverein“ in biti pseudopedagog. — Pri nas na Primorskem — hvala Bogu — ne poznamo mej slovenskimi učitelji niti jednega „nemškutarja“. Vsi so vrli narodnjaki in po Stritarju kličejo kranjskim nemškutarskim renegatom:

Oj, pridi rešenik, druhal razpodi
Nezvesto nam, ki se redi in pase,
A ljudstvo lačno po puščavi hodi.

Domače stvari.

— (Pogovor zaradi mestnih volitev) so imeli narodnjaki v Ljubljani včeraj večer v čitalnici. — Nemškutarji pa ga imajo za tretji razred drevi.

— (Ljubljanski mestni zbor.) V seji 1. aprila mestnega zbora je storilo 12 novih meščanzov v roke županove obljubo. Odbornik Ziegler poroča o potrebi, da se na Hradeckega mostu hitro tlak popravi, in naj se za to 1563 gold. odloči. Ker je stvar nujna, sklene se na predlog županov stvar brez licitacije v brzo delo izročiti, kar podpira tudi g. Horak, ki želi, da bi se ta reč ne delala tako počasi, kakor se je vodnjak na sv. Jakoba trgu. — Dalje poroča Ziegler, da je na tržaške cesti do cigarne fabrike treba postranskega pota, zato naj mesto zamenja tam kos zemlje za drug kos ob cesti. Ali župan Laschan mora konstatirati, da nij potrebnih dveh tretjin odbornikov v tej seji navzočnih, torej se o oddaji mestnega premoženja, če je prav le mala stvar, po statutu ne more pravilno odločevati. Bilo je namreč samo 10 „nemških“ odbornikov navzočnih, a osem slovenskih, tako se je morala ta stvar odložiti. — Odbornik Leskovic poroča potem v imenu finančne sekcije in nasvetuje, naj se dá Szegedincem 200 gld. iz mestne blagajnice. Odbornik Regali pa pravi, da bi on glasoval sicer zoper to, ker Szegedince podpira uže tako ves svet, ki je bogatejši kot mi; v Szegedinu so Magjari, ki nas Slovanov še ne poznajo, in pravijo, da nijmo niti ljudje, „tot nem ember“, in nikoli še nij bilo slišati, da bi bili Magjari nas podpirali, če smo nesreče imeli. Vendar bom glasoval za podporo, ali samo iz lojalitete, ker je cesar rekel, da želi, da se ob njegovej 25let-

nici tudi Szegedinci podpirajo. Na nasvet Goriščev se potlej sklene, ónih 200 gld. tako razdeliti, da dobodo 100 gld. Szegedinci, a družih 100 gld. naši domači preplavljenci na Notranjskem v Logatci, Planini in Cerknici. Zoper notranjske preplavljence sta glasovala samo gospoda Zhuber in Pirker. — Odbornik Leskovic poroča dalje o obrokih, ki se naj dovolijo kupcem mestnih zemljišč na ljubljanskem močvirju, ker neki vsled slabih letin nijso mogli še plačati. Regali govori za to, naj se ti ljudje počakajo za plačilo, in naj obresti plačujejo le po 5 od sto, ne po 6 kakor odsek nasvetuje, ker so reveži, vsako leto „Szegedinci“ ljubljanske okolice. Pri glasovanju pa vendar obvelja nasvet za 6 procentov obresti. — Odbornik Kaltenegger poroča o treh menj važnih rečeh. — Iz poročila g. Mahrovega posnemljemo, da letos v Ljubljani šolo obiskuje 1622 dečkov (za 54 več kot lani) in 1326 deklic (za 36 menj kot lani). Na dnevnem redu je bila tudi peticija društva „Sokol“, naj se mu dovoli poraba realkene telovadnice, kakor se dovoljuje nemškemu „turnvereinu“. Ali župan to reč z dnevnega reda odstavi, češ, da nij še dovelj preiskana. — Mestna štipendija se podeli realcu 7. razreda Emilu Smukavcu. — Odbornik Doberlet utemeljuje (od narodne stranke večkrat v mestnem zboru kot želja izrekli) nasvet, naj se v Ljubljani naredi klavnica. On obširno govori, kako je klavnica za govejo živino, drobnico in svinjetino v Ljubljani silno potrebna. Za to naj se mestnemu stavbenemu uradu naloži, da v treh mesecih naredi predloge. Če ne bode mesto hotelo zidati take klavnice ima g. Doberlet uže konsorcij zbran, ki bode na svoje stroške klavnico zidal in mestu pogoje stavil. — Župan nasvetuje, naj se izroči ta nasvet združenim sekcijam: finančni, policijski in stavbeni v pretres. G. Ziegler meni, da je tri mesece premalo časa za izdelanje planov, zlasti zdaj, ko ima mestni inženir dovolj družega dela. Regali prav živo podpira nasvet, naj se klavnica napravi, ker te je res zelo potreba. On pravi, da naj bi se izročilo zidanje Doberletovemu konsorciju, ker na ta način pride mesto s časom celo brez stroškov h klavnici. — Doberletov nasvet se potem izroči odsekom v pretres. — Odbornik Gariboldi potem izraža željo, naj župan pri vojnem ministerstvu prosi, da Ljubljana dobi zopet kako vojaško garnizono, kar župan obeta, da bode storil.

bimo plevel iz jezika? Borimo in trudimo se za očetnjava, a na lastnih tleh smo tuji. Plačujemo in krvavimo za domovino, toda na tujem so nam odkazane hladne gomile, kakor našim slavnim pradedom, tako njihovim sužnim potomcem. Na zemlji, blagoslovljeni s krvjo naših očetov, smo prognanci. To je, kar so nam pustili tuji občevanje z jugoslavjansko večino. Od takovih tujcev ne maramo ničesar. — „V naših rokah jedino je bramba in pomoč! Za naš jezik bode toliko storjenega, kar sami zanj storimo, ne več ne manj!... saj prav v resnici naše je samo to, kar si s trdom pridelamo in priborimo; vse drugo se nam lahko uzame, kakor nam se je dalo“, („Zvon“ 1876, 302.), če se nam je res kaj dalo ali pustilo. Če hočemo torej svoj jezik pospeševati in utrjevati, moramo pisavo govorici prilagoditi in nikakor se tega ne braniti; če drobtin ne bomo spoštovali, kakršna je narodna oblika „u, tudi kruha nismo vredni.

Gospod „pravi: „Mali narodi so dandenes primorani naslanjati se na velike narode“. Dobro, tudi naša misel je ta, da se moramo naslanjati, ker smo primorani, pa ne samo naslanjati, tudi podperati se moramo sami; toda pri nas je tudi to nemogoče, kajti veliki narodi, Nemci in Lahji so, ki se naslanjajo na nas, in tako krepko, da nam poka narodno ogradije, da jedva dišemo. Gospod „meni, da na ruski narod se imamo naslanjati. Lepa menitev, izborna misel, kažoča iskrenega Slavjana, a kod nas nema cene, je nepraktična, fantastična, ker neizvedljiva. Za Boga, kako se čemo naslanjati na Ruse, ki so tako daleč, če se ne smemo na Nemce in Lahe, ki so tako blizu, in kakor nekteri hočejo, niti na Srbohrvate? Človeku, ki žeje gine, vse morje nič ne pomaga. Kako se neki moremo naslanjati na Ruse? Mej nami in Rusi so Nemci, so Magjari, so Rumuni, so Poljaki, so Turki, je vsa Evropa. Da bi se mogli veseliti take

zaslombe, zdrobljena bi morala biti vsa Evropa. Saj smo sami doživeli, da mogočna Rusija ni mogla do cela izvršiti blagega namena, namena, ki bi imel biti vsemu krščanstvu prva dolžnost. Kako se bodedemo naslanjati na Rusijo proti odločnemu protestu vesoljnega sveta? Čakati pa, da se ruske meje razširijo do jadranskih obal, da zmagoviti ruski orel svoje krilo razprostre do Triglava, do ónega trenutka je še cela večnost, dotlej utegnemo poginiti, in to ne enkrat, kakor so poginili „Izraelci, Feničanje, Kartažani, Atenci, Benečani in drugi“, se ve da „vsak po svojem“, kajti „veliki narodi — pristavimo: in nam sovražni — so se tako pomnožili, da pod njihovim natiskom malim narodom — zlasti slovenskemu — ni mogoče samostojno razvijati svojih materijalnih in duševnih moči“.

(Dalje prih.)

— (Pri bakladi in serenadi,) katero je o 25letnici cesarjeve poroke sprožila tukajšnja požarna straža, sodelovati so tudi vsa narodna društva nemudoma svojo rado-volnost izrekla. Za izvršitev ove svečanosti je bil potem voljen odsek, v katerem vit. dr. Stöckl zastopa društvo strelcev, c. kr. vladni svetnik pl. Fladung zastopa filharmonično društvo, dr. Karel Bleiweis narodno čitalnico, Fr Drenik „Sokola“ in magistratni uradnik Mi-halič družbo dosluženih vojakov. Mi bi nič ne omenili o razgovorih tega odseka, ker mislimo, da naj se ne nosi brž na ulice, dokler se kaka stvar obravnava še bolj privatno. Ker pa sta ljubljanska dva nemška časnika stvar nagloma obesila na veliki zvon, treba, da tudi mi svoje povemo, kajti, da se „resnica prav spozna, treba čuti dva zvona“ in ta je to: ko so v odseku se razgovori o serenadi začeli, naznani gospod zastopnik nemškega filharmoničnega društva, da se društvo udeleži petja pri se- renadi le pod tem pogojem (nur unter der Bedingung), da vsako pesen pevci filharmoni- čnega društva in pevci čitalnični skupaj pojó, ne pa, da vsak za-se poje svoje. Ta čudni pogoj je osupnil zastopnika narodne čitalnice, ki je za trdno mislil in v tem smi- slu tudi od čitalnice svoj mandat imel, da pod oknom c. kr. deželnega predsednika kot ces. namestnika filharmonično nemško društvo poje svoje pesni, čitalnično narodno društvo pa svoje. Ali od imenovanega pogoja se za- stopnik filharmoničnega društva nikakor nij odvrgnil dal, in je na mnogokrat ponavljano vprašanje: zakaj da hoče filharmonično društvo vsakako le skupno s čitalnico peti, odgovoril: „wir sind für uns allein zu schwach“.

— (Nesreča na železnici.) Iz Ma-ribora piše se nam 2. t. m.: Denes popolu dné je konduktér poštne vlaka, ravno ko se je ta približeval postaji Račje (Kranichs-feld) tako nesrečno padel z brvi zadnjega voza, da je v nesvesti obležal. Konduktér je Ljub-ljančan.

— (Zopet veliko pogorišče.) Dra-govanja vas v občini Tančji gori pri Črnomlju na Dolenjskem je v ponedeljek po noči skoraj cela zgorela. Ogenj je storil za 25.000 gold. škode. Noben pogorelec nij bil zavarovan, beda je torej strašna, ker ljudje so uže tako ve- liki reveži bili.

— (Rojanska čitalnica) napravi v nedeljo 6. aprila veselico. Spored je: 1. „Petje.“ 2. „Pegam in Lambergar“, deklamacija. 3. „Slovenska junakinja“, deklamacija. 4. Dva gospoda pa jeden sluga, vesela igra v 1. delu. 5. „Tombola“. Vstopnina za neude 20 kr. Začetek točno ob 6 $\frac{1}{2}$ uri zvečer. K obilnej udeležitvi uljudno vabi odbor.

— (Nesreča.) „Novicam“ se iz Vipave poroča o strašnej nesreči, ki se je ondi ripe-tila v ponedeljek: Ženka posestnika g. Žvo-klja se je peljala na obisk svoje rodovine s 4letno hčerko; konji se splašijo, žena je brž mrtva obležala, tudi hlapec je v smrtni ne- varnosti, deklica pa ranjena.

— (Velik vol.) Iz Šent Vida pri Zati čini se piše „Nov.“: Tukajšnji mnogozaslужni župnik, gospod Matija Kulavíc, je te dni vola, pravega velikana, ki mu ga nij para v našej deželi in morda še kje drugod ne, prodal za 370 gold. ljubljanskemu mesarju g. Jožetu Črnetu. Vol je star blizu 5 let, nenavadno visok in širok. On vaga jeden in dvajset centov, a meri 17 pedij in pol. Plemena je

švicarsko-muriškega, doma izrejen in dorejen. To izvrstno pleme si je g. župnik zaredil od dveh švicarskih telic, ki mu ji je pred več leti iz posebne prijaznosti prodal grajščak g. vitez dr. Gutmansthal. Prav lepega junca pa je imel takrat posestnik Anton Rojec v Zaborštu. Prejel ga je bil od slavne kmetijske družbe kranjske, ki je takrat še brezplačno dajala plemenske junce zanesljivim gospodar-jem po deželi. Od te dobe se nahaja mnogo lepe goveje živine po naših hlevih. — Tudi krava švicarica iz g. župnikovega hleva — mati velikanskega vola — je bila po ome-njenem družbenem juncu oplemenjena. Imela je pozneje še več telet od družih juncev, a nobeno drugo nij tako izvrstno se poneslo in do take velikosti izrastlo. Prav močno je tedaj obžalovati, da slavnej družbi nij več mogoče, brezplačno dajati po deželi plemenskih juncev, kakor poprej, in tako zboljševati pleme naše goveje živine. Gospodarji na deželi zarad ne ugodnih denarnih razmer težko po dražbi ku-pujejo takih juncev, dasiravno je to jedina pot, pouzdigniti domačo živinorejo. Tu s m naj pogledajo dobre nasledke državne subven-cije tisti neverni Tomaži, ki tja v en dan čvekajo, da državna podpora za živinorejo nema nobenega prida! Omenjeni orjak nij užival nič posebnega; navadna mrva in reza-nica mu je bila hrana. Se ve da je v 5 letih precej použil. 21. dne p. m. je nastopil te-žavno pot v Ljubljano in menda še le v treh dneh prikorakal tja gori. Kakor čujemo, bode mesar g. Črne velikana za nekaj krajcarjev dajal kazati. Kdor ima priliko in se zanima za domačo živinorejo, naj si ga ogleda.

Razne vesti.

* (Velika krída.) Na Dunaji dela ve-liko senzacijo faliranje firme Franc vitez v. Friedau. Pasiva znašajo pri tem konkurzu v hipoteknih dolgovih 3.400.000 gld., v akcep-tiranih in knjižnih dolgovih 440.000 gld. A ak-tiva, da so 8.700.000 gld. Uzrok, da je ta velika firma oslabela je slabo stanje trgovine z železom.

* (Prevoz govede.) Kakor pred kra-tkim Nemčija, tako je tudi zdaj Francoska pre-povedala uvožnjo in prevožnjo žive govede, ovac, frišnih kož in družih odpadkov iz Av-strije. Meso zaklane živine se sme samo v zapečatenih vagonih prevažati na Francosko od nas.

Zahvala.

Kmet Ušbin na Ježi, fare črnuške, je našel v soboto 29. marcija na potu mej Dobravo in Črnu-čami v papirju zavitih 20 gold., katere je takoj iz-ročil črnuškemu župniku g. Mazečku, ki je pa denar tudi takoj nam poslal. Dolžnost nas veže, da v imenu unesrečenega rokodelca, kojega nesrečo smo oglasili v nedeljski številki „Slov. Naroda“, tu javno zahvalo izrečemo možu, ki je tako sijajno dokazal, da je naš slovenski kmet poštenjak, in da slovenska poštenost je še zmirom staroslavna. Isto tako najprisrčnišo zahvalo župniku g. Mazečku.

Opravištvo „Slovenskega Naroda“.

Dunajska borza 3 aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . . 65 gld. — kr

Pri Slovni: Klupp iz Gradača. — Scherer iz Dunaja. — Rožič iz Zalez-nikov. — Fischer iz Dunaja. — Raiz iz Kočevja. — Pri Matiču: Schaberl iz Dunaja. — Köglér iz Gorice. — Oser iz Du-naja. — Pitz iz Kranja. — Pri bavarskem dvoru: Schmidt iz Trebiša.

Tudi. 3. aprila:

Neka tržaška izvozno-trgovinska hiša išče zvez se solidnimi

velicimi žagami.

Pogoditi se želi za vse

smerekove dilje in bukove tavolette,

kolikor se jih naredi leto dni.

Blagó se bode vselej takoj plačalo, kadar se prevzame.

Ponudbe sprejema gospod

(122—1)

Peter Grasselli v Ljubljani.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Enotni drž. dolg v srebru . . .	65	65
Zlata renta . . .	77	15
1860 drž. posojilo . . .	117	50
Akcijske narodne banke . . .	804	—
Kreditne akcije . . .	246	25
London . . .	116	90
Srebro . . .	—	—
Napol. . .	9	30
C. kr. cekini . . .	5	52
Državne marke . . .	57	35

Zahvala.

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem predrazlega in prerano umrlega

Viljema,

izreka se najtoplejša zahvala za izkazano mu sočutje mej njegovo dolgoletno boleznijo, za zadnje spremstvo na gomilo večnega miru, in za prekrasne vence, katere so mu na go-milo položili. Posebna zahvala se pa še izreka gospodom davkovskim uradnikom v Novem mestu in Ljubljani, kateri so blazemu ran-jemu krasne vence darovali; isto tako časti-tim gospodom pevcem, mestnej godbi in sploh vsem, ki so pri zadnjem sprevedu umrlega drazege se sodelovanjem svoje sočutje izkazali.

Novo mesto, 1. aprila 1879.

(123) Žalujoča rodbina Knific.

Prostovoljna dražba.

V soboto 5. aprila popoldne ob 4 $\frac{1}{2}$ se bode v kolodvorskih ulicah št. 16, v I. nad-stropju prodavalo na dražbi pripravo za sobe, po-stelje in druge stvari.

(119)

Zlatorumeni osušeni shranljivi

norveški losos-slaniki,

pr. 5 kilo zaboj, okolo 40 slanikov, gld. 1.85, 3 za-boji gld. 5.30.

Okajeni Kielski

suhi slaniki,

pr. 5 kilo v zabojih po okolo 50 komadov, gl. 2.20, 3 zaboji gld. 6.30 franco (poštine prosto) v vse poštne kraje v Avstro-Ogerskej proti poštnemu po-vzetju.

Ottensen pri Hamburgu.

(120)

A. L. Mohr.

Drevarjem.

V velikih privatnih gozdih v Marmaro-skem komitatu (Ogersko) dobi 30 do 50 krepkih drevarjev takoj pri popravah o potokih dela, in kadar bode to dovršeno, se bode seča drv po-godbi oddala, tako, da je delo za več let dolgo za-gotovljeno. Potnina se ne daje, a zagotavlja se po-sebno krepkim delavcem dnevne plače najmenj 1 gld. in prosto stanovanje, kakor tudi, da je živež jako po ceni.

(113—2)

Naslov:

Holzgeschäft: Fritz Müller

in Marm. Szigeth (Ungarn).

WASSERDICHTER
ZELTSTOPPER
REGENMÄNTEL
DECKTÜCHER
empfehl
die
Wienerberg-Landgut-Fabriksniederlage
M. J. ELSINGER & SÖHNE WIEN.

Solide Firmen als Vertreter erwünscht.